

Asia: VN/30737/2022

Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston päätökseksi huoltovarmuuden tavoitteista

Lausunto

Lausunnot lukuun 1. Johdanto

Työ- ja elinkeinoministeriö

PL 32

00023 VALTIONEUVOSTO

Lausuntopyynnön diaarinumero: VN/30737/2022

Vaasan Sähkön lausunto luonnoksesta valtioneuvoston päätökseksi huoltovarmuuden tavoitteista

Kiitämme mahdollisuudesta antaa lausunto luonnoksesta valtioneuvoston päätökseksi huoltovarmuuden tavoitteista.

Vaasan Sähkö jakaa luonnoksessa esitetyn näkemyksen, että Suomen turvallisuusympäristö on muuttunut erittäin merkittävästi ja pitkäaikaisesti, jonka vuoksi on tärkeää vahvistaa yhteiskuntamme kriisinsietokykyä kehittämällä huoltovarmuutta.

Lausunnot lukuun 2. Huoltovarmuuden toteuttamisen lähtökohdat

Yhteiskunnan vihreä siirtymä tulee lisäämään merkittävästi sähkön käyttöä Suomessa. Tämä edellyttää, että sähköverkkoyhtiöillä on kyky tehdä riittävästi investointeja sähköverkkoon siirtokyvyn kasvattamiseksi ja toimitusvarmuuden turvaamiseksi.

Sähkömarkkinoiden toimivuuden varmistaminen edellyttää myös uutta joustavaa sähköntuotantokapasiteettia lisääntyvän tuuli- ja aurinkovoiman rinnalle. Siirtymäjaksolla tulisi myös tarkastella, miten turvataan nykyisen konventionaalisen sähkön- ja lämmön yhteistuotantokapasiteetin säilyminen sähkömarkkinoiden käytettävissä riittävän pitkään, jotta siirtyminen vihreään energiajärjestelmään tapahtuu hallitusti.

Lausunnot lukuun 3. Kehittämiskohteiden taustat ja tavoitteet

-

Lausunnot lukuun 4. Toimialakohtaiset huoltovarmuustavoitteet ja kehittämiskohteet

Luonnoksen kappaleessa 4.1 tuodaan hyvin esille tuuli- ja aurinkovoiman lisääntyvä tuotanto, jota rakennetaan sekä siirtoverkkoihin liitettävänä isoina kokonaisuuksina että jakeluverkkotasolle liitettävänä hajautettuna tuotantona.

Sähkön siirto- ja jakeluverkoston rooli ja merkitys tulisi nostaa tavoitteissa selvemmin esille. Yhteiskunnassa menossa oleva voimakas vihreä siirtymä vaatii sekä normaali- että poikkeusoloissa vahvaa ja toimintavarmaa sähköverkkoa. Siksi onkin tärkeää turvata verkkoliiketoimintaa harjoittavien yritysten toimintaedellytykset, jotta niillä säilyy riittävä kyky tehdä tarvittavia investointeja verkon siirtokyvyn kasvattamiseen ja toimitusvarmuuden parantamiseen. Valitettavasti Energiaviraston juuri julkaisemat vahvistuspäätökset liittyen verkkoyhtiöiden uuteen hinnoittelun valvontamenetelmään, mm. sähkönjakeluverkkoyhtiöille, eivät tue tätä tavoitetta.

Säädösvalmistelussa tulisikin tehdä vaikutusten arviointia nykyistä laaja-alaisemmin, jotta myös huoltovarmuuskohdat tulisivat arvioinnissa huomioituiksi.

Luonnoksessa todetaan, että huoltovarmuus perustuu mm. toimiviin energiamarkkinoihin. Poikkeuksellisissa oloissa juuri tuo energiamarkkinoiden, ja erityisesti sähkömarkkinoiden toimivuus Suomessa on koetuksella.

Meneillään oleva energiamurros lisää voimakkaasti uusiutuvaa sähköntuotantoa. Jotta sähkömarkkinat säilyvät toimintakykyisenä, tarvitaan markkinoiden toiminnan turvaamiseksi lisää joustavaa sähköntuotantokapasiteettia, joka osaltaan parantaa myös maamme huoltovarmuutta poikkeus- ja kriisitilanteissa. Samalla tuota kapasiteettia voidaan hyödyn-tää normaalioloissakin.

Valtiovallan tulisikin luoda mekanismi, jolla tämän kapasiteetin rakentamista kiihdytetään. Hyvin toteutettuna mekanismi tukee huoltovarmuutta ja ehkäisee korkeiden hintapiikkien syntymistä markkinoiden normaalitalanteessa. Mekanismi tulisi toteuttaa tavalla, joka mahdollistaa vähintään tämän vuosikymmenen loppuun asti osallistumisen myös nykyisille pois-tumisuhan alla oleville CHP-laitoksille.

Joustava sähköntuotanto tarvitsee tuekseen panostusta vedyn ja synteettisten polttoaineiden valmistukseen ja siksi olisikin tärkeää nopeuttaa toimia tämän tyyppisten tuotantolaitosten rakentamisen mahdollistamiseksi Suomeen ja näin parantaa maamme energiaomavaraisuutta. Uuden teknologian pilotointi ja rakentaminen luo myös uusia vientimahdollisuuksia suomalaiselle teollisuudelle.

Huoltovarmuuskeskus julkaisi lokakuussa kriittisen infrastruktuurin yrityksille kehotuksen nostaa varautumistasoa. Yhteistyössä tulisi määritellä tarkemmin kriittisen infrastruktuurin yrityksiä koskevat varautumistasot ja -toimet, joiden kautta yhteiskunnassa siirrytään hallitusti normaali toiminnasta poikkeuksellisiin oloihin.

Suomi on vahvasti sidoksissa merikuljetusten toimivuuteen Itämerellä, mikä voi nykyisessä turvallisuusympäristössä muodostua suureksi haasteeksi, jos Ukrainan sota eskaloituisi laajemmaksi konfliktiksi. Siksi pidämmekin tärkeänä, että valtiovalta Suomessa panostaa toimiin, joilla turvataan ja rakennetaan nykyistä monipuolisemmat logistiset yhteydet Merenkurkun kautta Ruotsiin ja siitä edelleen Norjaan.

Lausunnot lukuun 5. Huoltovarmuustoiminnan rahoitus ja kehitys

-

Lausunnot lukuun 6. Valtioneuvoston tavoitteiden seuranta

-

Muut selontekoa koskevat yleiset kommentit

Lopuksi haluamme korostaa, että huoltovarmuuden kannalta on tärkeää turvata energiatoimialan yhtiöiden toimintaedellytysten säilyminen, jotta tarvittavaa energiantuotantokapasiteettia ja verkkoinfrastruktuuria pystytään kehittämään. Tämä mielestämme tukee myös yhteiskunnan kriisinsietokykyä erilaisten poikkeusolojen aikana.

Ystävällisin terveisin

VAASAN SÄHKÖ OY

Olli Arola

strategia- ja yhteiskuntavastuujohtaja

oli.arola@vaasansahko.fi

Damlin Jan
Vaasan Sähkö Oy

Arola Olli
Vaasan Sähkö Oy - Strategia- ja yhteiskuntavastuu